

Srednja ekonomsko – poslovna šola Koper,

Martinčev trg 3

REFERAT

Delo, bivališča, hrana in medicina

vsakdanjega življenja od prazgodovine do antike

Koper, 20. 5. 2012

Kazalo vsebine:

Uvod:.....	5
1 Delo v vsakdanjem življenju od prazgodovine do antike:.....	6
1.1 Egipt:.....	6
1.1.1 Namakalno poljedelstvo.....	6
1.1.2 Kmetijstvo.....	6
1.1.3 Gradbeništvo.....	6
1.2 Gospodarstvo antične Grčije:.....	7
1.3 Gospodarstvo rimskega imperija.....	7
1.3.1 Kmetijstvo:.....	7
1.3.2 Obrt:.....	7
1.3.3 Trgovina:.....	7
2 Bivališča v starem veku:.....	8
2.1 Bivališča v Egiptu:.....	8
2.1.1 Kmečka hiša:.....	8
2.1.2 Meščanska hiša:.....	8
2.1.3 Bivališča delavcev in sužnjev:.....	8
2.2 Bivališča v antični Grčiji:.....	8
2.2.1 Revnejši sloji:.....	9
2.2.2 Premožnejše družine:.....	9
2.2.3 Višji sloji:.....	9
2.3 Bivališča v antičnem Rimu:.....	10
2.3.1 Domus:.....	10
2.3.2 Insule:.....	11
3 Hrana, pijača, obleke ter skrb za higijeno v starem veku:.....	12
3.1 Prehranjevalne navade:.....	12

3.1.1 Egipt:	12
3.1.2 Grčija:	12
3.1.3 Rim:	12
3.2 Oblačilne navade:	13
3.2.1 Egipt:	13
3.2.2 Grčija:	13
Rim:	14
3.3 Skrb za higijeno:	15
3.3.1 Egipt:	15
3.3.2 Grčija:	15
3.3.3 Rim:	15
3.4 Skrb za javni red, mir in varnost v starem veku:	16
3.4.1 Egipt:	16
3.4.2 Grčija:	16
3.4.3 Rim:	16
4 Pomen cest, prometa in denarja v starem veku:	17
4.1 Pomen cest in prometa:	17
4.1.1 Grčija:	17
4.1.2 Rim:	17
4.2 Pomen denarja:	17
5 Medicina v starem veku:	17
5.1 Pregled razvoja medicine v starem veku:	18
5.1.1 Razvoj medicine v Egiptu:	18
5.1.2 Razvoj medicine na kitajskem:	19
5.1.3 Razvoj medicine v Grčiji:	20
5.1.4 Razvoj medicine v Rimu:	20
6 Zaključek:	22

7 Viri in literatura:.....23

UVOD:

Naša zadolžitev pri pouku zgodovine je bila tokrat izdelati referat na temo dela, bivališč, hrane in medicine vsakdanjega življenja od prazgodovine do antike. Ko smo se avtorji sprva odločali, za temo referata, smo želeli izbrati temo, ki bo preprosta in zanimiva. Želeli smo opisati temo, o kateri veliko ljudi ne ve veliko podrobnosti, čprav so le - te s področja zgodovine zelo pomembne in poučne.

Ob pomoči pisnih in internetnih virih smo nato temo poskušali čim bolj natančno opisati in vam jo predstaviti na najbolj enostaven način. Referat smo dopolnili še s slikami - brez katerih bi določene stvari težje razumeli.

Določeni pojmi so v referatu posebej razloženi na koncu strani. Ti pojmi predstavljajo razširitev in poglobitev našega znanja, ki smo si ga pridobili tekom ustvarjanja referata.

Ker je bil referat izdelan na karseda preprost in enostaven način, verjememo, da bo razumljiv za vsakogar. Zato vam želimo prijetno branje in, da bi vam bil referat všeč.

Avtorji

1 DELO V VSAKDNJEM ŽIVLJENJU OD PRAZGODOVINE DO ANTIKE:

1.1 EGIPT:

1.1.1 NAMAČALNO POLJEDELSTVO

Bilo je nekako nujno potrebno, sploh na območjih kjer je padlo le malo dežja, saj so si tam ljudje le s pomočjo namakanja pridelali dovolj hrane. Pri namakalnem poljedelstvu so uporabljali šadufe¹. V Egiptu so sejali največ pšenico, ječmen,proso, lečo, por, melone in čebulo pa tudi olive. Gajili so tudi razno sadje ter lan.

Slika 1: Namakanje polj s šadufi

Vir: http://www2.arnes.si/~oskrzr2/Timko2002_03/Egipt/saduf1.jpg , (20. 5.2012)

1.1.2 KMETIJSTVO

Redili so govedo, drobnico, prašiče, gosi in race. Osli so služili za prevoz, konji pa kot vleka bojnih vozov in za ježo.

1.1.3 GRADBENIŠTVO

Za grajenje so uporabljali materiale, ki jim jih je nudila narava nekatere pa so tudi uvozili. Gradili so iz kamnja, ki so ga prevažali po vodi ali pa z vozovi in ročno z vrvmi po kopnem. Gradili so grobnice, svetišča, palače, kulturne spomenike, piramide, skalne grobove.

---

¹ Šaduf je posebna naprava, s katero so zajemali vodo iz kanalov in jo izlivali na višje ležeče njive.

1.2 GOSPODARSTVO ANTIČNE GRČIJE:

Za Atene je bilo najbolj značilno blagovno gospodarstvo (poljedelstvo, živinoreja). V času krize je v gospodarstvu prevladovala trgovina in obrt, saj je primanjkovalo obdelovalnih površin (zaradi naraščanja števila prebivalstva), pa tudi zemlja je bila slabo rodovitna. V času vzpona Grčije se je razvilo denarno gospodarstvo, izboljšali pa so se tudi položaji obrtnikov in trgovcev.

1.3 GOSPODARSTVO RIMSKEGA IMPERIJA

V Rimskem imperiju so živeli pripadniki različnih kultur in ljudstev. Ko so se Rimski vojaki upokojili, so dobili zemljo ter rimsko državljanstvo, kar je pripomoglo k romanizaciji.²

1.3.1 KMETIJSTVO:

Kmetijstvo je bila najpomembnejša gospodarska panoga v rimskem imperiju. Žito, vinske trte in olje so jim predstavljale najpomembnejše pridelke, zato so bile te tudi najbolj razširjene. S kmetijstvom se je ukvarjalo največ prebivalstva, saj je zanje predstavljal največji zaslužek.

1.3.2 OBRT:

Razvoj obrti je bila posledica potrebe po novih pripomočkih. Kot prve so se razvile kovaštvo, keramična obrt, steklarstvo in tekstilna obrt.

1.3.3 TRGOVINA:

Trgovina je omogočila lažji dostop do denar. V tistem času so denar predstavljali

izdelkov. Skupaj s trgovino se je uvedel tudi srebrni kovanci, imenovani denarius.

Slika 2: Rimski denarius

Vir: <http://www.oroymfinanzas.com/wp-content/uploads/2011/08/denarius.jpg>, (25.5.2012)

2 Romanizacija: širjenje rimske kulture in rimskega načina življenja

2 BIVALIŠČA V STAREM VEKU:

2.1 BIVALIŠČA V EGIPTU:

Egipčanske hiše so se med seboj razlikovale glede na sloj prebivalstva.

Faraoni z družino so živeli v palačah v prestolnici, medtem, ko so vladarjevi zastopniki živeli v okrožjih. Kmečka hiša se je nahajala na podeželju, meščanske hiše pa so tvorile ozka naselja. Zunaj mest so se v manj kaotično življenje naseljevali premožnejši prebivalci.

2.1.1 KMEČKA HIŠA:

Kmečka hiša, v kateri so živeli felahi (kmetje), je bila narejena iz opek, ki so jih delali iz nilskega blata. Na gradišču so mu dodajali slamo in prodnike, zato, da bi ga okrepili. Mešanico so nato vlili v lesene okvirje ter jih pustili, da se sušijo na soncu dokler niso dobili opek za gradnjo hiše. Ker je skozi okenca v hišo prihajalo le malo svetlobe, je bilo v hiši hladno. Streha je bila ravna, včasih pa strehe sploh ni bilo in so hišo pokrili le z palmovi vejami.

2.1.2 MEŠČANSKA HIŠA:

Meščanske hiše so bile prav tako narejene iz opek ter bile so enonadstropne in imele so manjša dvorišča. Bile so stisnjene v ozke ulice. V notranjosti je bilo nekaj sob in stopnice, ki so vodile na prav tako ravno streho.

2.1.3 BIVALIŠČA DELAVCEV IN SUŽNJEV:

Množice delavcev in sužnji, ki so opravljala dela po faraonovem naročilu so živeli v barakah, ki so bile zgrajene na hitro. Bile so zelo skromne in opremljene z le nekaj posode ter nekaj kož, za spanje in sedenje, na ilovnatih tleh.

Slika 3: Tipično Egipčansko mestno središče

2.2 BIVALIŠČA V ANTIČNI GRČIJI

http://www.institutvo-geografov-pomurja.si/arhiv2009/predavanje-egipt/slika-egipt_867.jpg, (25.5.2012)

2.2.1 REVNEJŠI SLOJI:

Najbolj preproste izmed hiš so bile votline, ki do bil vklesane v skalo. Med bivališči s temelji so bile najpogostejše pritlične hiše z dvema ali tremi majhnimi prostori. Konstrukcije so bile revne, narejene iz lesa, nežgane opeke in proda. Hiše so bile tesno skupaj in stene so bile izredno tanke. Prostori so bili tesni tako, da so se vrata odpirala le navzven. Okna so bila majhne špranje in zapirala so se s temnimi opaži.

2.2.2 PREMOŽNEJŠE DRUŽINE:

Obstajale so tudi večje, udobnejše in bolj opremljene hiše, v katerih so živele premožnejše družine, drugače pa je večina bogatašev živela zunaj mest, kjer so imeli prostora na pretek.

2.2.3 VIŠJI SLOJI:

Obstajale so tudi hiše namenjene višjim slojem, ki so značilne za tipično dobo. Konstrukcija je imela štirikoten tloris in na sredini dvorišče, ki ga je obkrožal hodnik. Vhodna veža je vodila na dvorišče, drugi prostori pa so se odpirali na hodnik. V pritličju se je nahajal velik dnevni prostor, zraven pa še soba za pojedino, ki je vodila v kuhinjo in kopalnico. V zgornjem nadstropju pa so bile spalnica, soba za ženske in otroke ter sobe hišnih sužnjev. Stene so bile pobeljene z apnom in okrašene z mozaiki, s stenskimi preprogami pa so okrasili le svečane prostore.

2.3 BIVALIŠČA V ANTIČNEM RIMU:

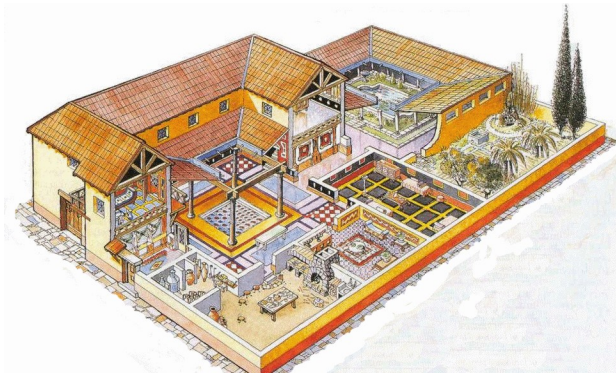
Starodavna italska hiša je bila prvotno atrijska stavba, imenovana domus. Hkrati so začeli graditi tudi večnadstropne stavbe, imenovane insule, v katerih je bivalo več najemniških družin revnejšega prebivalstva.

Na podeželju so bile razširjene tudi podeželske vile. V sklopu vile sta bili dve zgradbi - villa rustica, kjer so živeli oskrbniki in sužnji, ki so delali na posestvu ter villa urbana, kjer so živeli gospodarji.

2.3.1 DOMUS:

Tloris domusa je bil pravokotne oblike, hiša pa je bila razdeljena na tri enote: vhod, glavni prostor z odprtino na strehi in vrt za hišo. Poleg tega so bili v domusu tudi jedilnica, spalnica ter drugi prostori. Dostop do hišnih vrat je vodil preko hodnika, za vrati pa se je hodnik nadaljeval do atrija, ki je predstavljalo središče prednjega dela hiše.

Osrednji del domusa je bil atrij, iz katerega so se na vse strani raztezali prostori. Atrij je bil velik prostor z odprtino na strehi, iz katere je prehajala deževnica ter se zbirala v kotanji in nato odtekala v zbiralnik pod zemljo. Nasproti vhoda se je nahajal glavni prostor z razgledom na vrt za hišo. Kuhinja je bila majhen prostor z ognjiščem in odprtino za uhajanje dima. Zraven kuhinje so bili prostori za stranišče in kopalnico. Podstrešje teh stavb pa se je imenovala pergula, v kateri je bivalo revnejše prebivalstvo.

Slika: 4 Domus romanus

2.3.2 INSULE:

Insule so gradili, da bi rešili probleme, ki so nastajali zaradi prenaseljenosti, pomanjkanja prostora in ekonomskih omejitev. Te stavbe so dosegale tudi do pet nadstropij, z balkoni in okni. Pri razporeditvi prostorov se niso držali nikakršnih pravil. Hiše so bile ozke, neudobne, brez tekoče vode, kanalizacije in razsvetljave. Tramovi so bili iz lesa,

zato hiše niso bile trdne.

Zaradi pomanjkanja komunalne oskrbe so odpadke metali kar skozi okna na ulice.

3 HRANA, PIJAČA, OBLEKE TER SKRB ZA HIGIJENO V STAREM VEKU:

3.1 PREHRANJEVALNE NAVADE:

3.1.1 EGIPT:

Vsakdanjik egipčanske prehrane so bili kruh, pivo in čebula. Na vrtovih so gojili sadje in zelenjavo, ribe so lovili v reki, meso pa so jedli samo ob praznikih.

3.1.2 GRČIJA:

Grški obroki niso bili obilni. Za zajtrk so Grki pojedli kos kruha namočenega v vinu, ker so opoldne pojedli nekaj lažjega je bila obilnejši obrok večerja. Žitarice so bile osnovno živilo, razširjen pa je tudi bil bob in leča, oljke in fige ter orehi, suhe fige, rozine... Glavni vir beljakovin sta bila sir in ribe. V premožnih družinah so meso jedli ob praznikih, na deželi pa so jedli več mesa saj so tam imeli možnost lova in živinoreje. Jedli so tudi slaščice, ki so jih naredili doma. Pili so vodo, mleko, mešanico vode in medu ter razrečeno vino.

3.1.3 RIM:

Tudi Rimljani so jedli lahek zajtrk, prvi obrok je bil opoldne (sestavljen iz mesa, zelenjave, kruha, sadja, vina...), večerja je sledila 4 ure po kosilu. Rimljani so uporabljali veliko začimb, jedli so meso, zelenjavo pa sadje, kruh, ovseno kašo, ribe...

Slika 5: Glavna pijača Rimljanov je bilo vino

Vir: <http://www.prestotours.com/bagnato.JPG> (20.5.2012)

3.2 OBLAČILNE NAVADE:

3.2.1 EGIPT:

V Egiptu so nosili platnena oblačila, moški so najprej nosili le predpasnike, ženske pa so nosila dolga krila z naramnicami. Plemstvo se je oblačilo v dolga nagubana krila iz kvalitetnejših materialov, ki so jih dodatno okrasili.

3.2.2 GRČIJA:

Obleke so bile največkrat iz lana ali volne. Sužnji so nosili preproste tunike³, medtem ko so svobodne ženske in moški oblekli še himation - plašč oz. ogrinjalo. Grški moške niso nosili nakita razen pečatnih prstanov, medtem ko so ženske nosile ogrlice, verižice, uhane... Pogoste so bile tudi pahljače. Najbolj razširjeno obuvalo so bili sandali, pozimi pa so nosili čevlje, ki so segali do sredine meč.

---

³ Tunika: dolgo, srajci podobno oblačilo

RIM:

Rimljani so se oblačili preprosto. Moški so nosili preproste tunike, ki so se gale do kolen, ko so odšli od doma pa so si nadeli še togo⁴. Ženske so nosile raznobarna oblačila iz različnih materialov, osnovno oblačilo pa je bila tunika, ki je segala do tal. Ko so ženske odšle od doma, so si oblekle še palo (ogrinjalo podobno tuniki). Rimljani so po mestu hodili v usnjenih čevljih, doma pa v sandalih. Sužnji so ponavadi hodili bos.

Slika 6: Rimljan, ki si oblači togo

Vir: http://lac.gmxhome.de/antike/bilder/lap_13a.gif, (25.5.2012)

---

4 Toga: pri rimljanih dolgo moško vrhnje oblačilo, ki se ovije okrog telesa

3.3 SKRB ZA HIGIJENO:

3.3.1 EGIPT:

V Egiptu so se redno kopali in to celo dvakrat na dan. Bogatejši sloji so imeli svoje kopalnice in stranišča, revnejši del prebivalstva se je kopal v Nilu. Tudi v Egiptu so poznali parfume. Lase, ki so imeli dolge ali pa kratke, so si spletli v kito ali jih pustili kodraste. Ličile so se samo Egipčanke višjih slojev.

3.3.2 GRČIJA:

Grki so zelo skrbeli za osebno higieno. Kopali so se v rekah in to tudi pozimi. Kasneje se razvijejo javna kopalnišča, v katera so imeli vstop le moški. Glede pričesk so imeli Grki različne navade. V Šparti so npr. otroke popolnoma obrili, odrasli pa so imeli dolge lase. Ženske so si puščale dolge lase in si jih spenjale v fige ali povezoval v trakove. Med Grki je bila zelo pomembna tudi kozmetika. Depilacija, pedikura in manikura so bile del vsakodnevne nege.

3.3.3 RIM:

Tudi pri Rimljanih je bila osebna higiena zelo pomembna. Hišna stranišča so si lahko privoščili samo premožnejši, ostali so uporabljali javna stranišča. V javnih straniščih so tudi posedali in klepetali. Oblačila so enostavno splaknili v reki. Moški so raje nosili krajše lase, zaradi zahtevnega vzdrževanja las in uši, mlajše ženske so si lase spenjale v figo, starejše ženske pa so imele umetelno oblikovane pričeske. Lase so si tudi barvale in kodrale.

Slika 7: Različne vrste pričesk, žensk v Grčiji

3.4 SKRB ZA JAVNI RED, MIR IN VARNOST V STAREM VEKU:

3.4.1 EGIPT:

Stari Egipčani niso poznali policije, obstajala pa je posebna skupina (medjai), ki je opravljala njene dolžnosti. Njena naloga je bila varovati meje, pokopališča in preganjati kriminalce.

3.4.2 GRČIJA:

Beseda policija je izpeljana in grške besede polis, saj je večina mest imela svojo policijsko organizacijo. V Atenah je za mir v 5 st.pr.Kr. skrbel oddelek skitskih lokostrelcev. Njihova naloga je bila, da so aretirali ljudi in pazili na zapornike.

3.4.3 RIM:

V republikanskem Rimu so red in mir zagotavljali uradniki s pomočjo državnih služabnikov – liktorjev. Za varnost v mestu so skrbele t.i. Kohorte⁵.

Ker je v času cesarstva delež prebivalstva v Rimu izjemno narasel, so za ohranjanje reda v mestu ustanovili nočno stražo (*vigilia*), za požarno varnost pa še gasilsko stražo. Ker nekaj tisoč vojakov ni zadoščalo za uspešno obrambo pred požari, gasilsko stražo kasneje v celoti nadomesti dnevna straža.

NOČNI STRAŽARJI: Nočni stražarji so bili oboroženi s palicami in kratkim mečem. Njihova naloga je bila opozarjanje prebivalstva na pazljivo ravnanje z ognjem. Vsaka nočna straža je imela svojo vodno črpalko, vedra, sekire...

Požar so poskušali pogasiti tako, da so od vodnega vira do črpalke oblikovali verigo gasilcev, ali pa so za gašenje uporabili mokre odeje. Včasih so širjenje požara preprečili tako, da so gorečo hišo hitro porušili.

V istem času je cesar Avgust ustanovil se pretorijance ali avgustovo telesno stražo.

Pretorijanci so bili zelo vojaško izurjeni. Njihova naloga je bila ščititi cesarja in braniti Italijo.

---

⁵ Kohorta: pri rimljanih je predstavljala vojaško enoto.

4 POMEN CEST, PROMETA IN DENARJA V STAREM VEKU:

4.1 POMEN CEST IN PROMETA:

4.1.1 GRČIJA:

Ker je Grčija gorata, je bila gradnja cest precej težavna. Take ceste niso bile tlakovane, povezovale pa so mesta, ki so bila verska središča. Tlakovana je bila le glavna cesta, ki je povezovala Peloponez z osrednjo Grčijo.

4.1.2 RIM:

V Rimu je rimska vojska gradila razvejana cestna omrežja, še posebej zaradi oskrbe in potreb vojske. Rimske ceste so bile zelo trdne, saj so najprej skopali jarek do trdne podlage in nanjo nasuli plast peska, malte in še štiri plasti. Bile so tlakovane z različno obdelanimi kamni in zaradi odtekanja vode so vile dvignjene na nasip, ob strani pa so bili jarki.

Razvoj prometa so omogočile ceste, ki so pripomogle tudi k transportu dobrin.

V Grčiji so se na daljše razdalje rajši odpravljali s čolni, saj cest ni bilo veliko zaradi gorovij.

V Rimu so za prevoz uporabljali vozove, ki so bili dvo ali štirikolesni. Vozove so vlekli konji ali voli. Za obsežnejše tovore so Rimljani uporabljali pomorski promet, saj je bil primernejši. Menjava blaga je potekala po Svilni poti, katera je vodila čez osrednjo Azijo in čez Indijski ocean.

4.2 POMEN DENARJA:

Za čim hitrejši razvoj trgovine so Rimljani uvedli denarni sistem, ki se je prvič pojavil v

5.st. pr. Kr. Kovan je bil iz bron, srebra ali zlata, kar je tudi določalo vrednost (glej stran 6). Kmalu so se pojavile tudi banke za shranjevanje in posojanje denarja. Prve banke so bile v templjih, saj so bili prepričani, da verske zgradbe ne bi nihče oropal.

5 MEDICINA V STAREM VEKU:

Ljudje so se že od nekdaj zavedali zdravilnih učinkov posameznih rastlin in njihovih učinkov na različna obolenja. Ljudstva prvih civilizacij so bila prepričana, da bolezen povzročajo bogovi in zli duhovi, zato so začetki medicine tesno povezani z vero in magijo.

Zaradi strogih kazni v nekaterih deželah niso zdravili bolnih. Zaradi strahu pred posledicami zdravniki običajno niso eksperimentirali in njihovo znanje je bilo dokaj površno.

5.1 PREGLED RAZVOJA MEDICINE V STAREM VEKU:

5.1.1 RAZVOJ MEDICINE V EGIPTU:

Na razvoj medicine v Egiptu je vplivalo mumificiranje, med katerim so natančno preučili anatomijo. Tako so spoznali različne človeške organe.

Delovanja človeškega telesa niso poznali, ravno tako so organom pripisovali napačne funkcije. Srce je bilo zanje najpomembnejši organ, o možganih pa niso vedeli veliko. Prepričani so bili, da se po žilah pretakajo zrak, voda, sluz, semena ...

Najbolj znan zdravnik je bil Imhotep (2630 pr.Kr), ki so ga prištevali celo med bogove.

KAKO JE NASTALA MUMIJA?

Starodavni egipčani so menili, da človekova življenjska sila lahko živi po smrti vendar za to potrebuje telo, v katerem prebiva. Da bi to omogočili, so telo mrtvecev shranili ali mumificirali. Mumificiranja so opravljali posebni svečeniki.

Potek mumificiranja: Najprej so uporabili ostre nože, da so iz trupla odstranili notranje organe. Jetra, pljuča, želodec in črevesje so spravili v posode (kanopične žare) in jih kasneje pokopali skupaj z mumijo. Srce, za katero so verjeli, da je središče inteligence, so postili na njegovem prvotnem mestu. Možgane so običajno zavrgli.

Potem so svečeniki izprali truplo z dišavami in ga za približno štirideset dni pokrili z natronom (vrsto soli, ki vsrkava vlago).

Na koncu so svečeniki posušeno truplo zavili v več plasti trakov lanenega platna in ga položili v leseno krsto.

Slika 8: Egipčanska mumija

Vir: <http://www.nauk.si/materials/4662/out/mumija.jpg> (20,5,2012)

5.1.2 RAZVOJ MEDICINE NA KITAJSKEM:

V miselnosti starih kitajcev sestavlja medicina celoto z drugimi predznanstvenimi disciplinami: kozmologijo, astrologijo ...

Prvo medicinsko besedilo na kitajskem je bilo »Rumena cesarjeva klasična knjiga o notranji medicini«. Po tem besedilu je človek zdrav, če se ujemata jin in jang, bolezen pa je posledica neskladnosti med njima. Knjiga pripisuje velik pomen tudi h akupunkturi⁶. Zelo natančno popisuje bolezenska znamenja, vendar jih ne loči od bolezni.

Najbolj znan kitajski zdravni tega obdobja je bil Č'un Ju-iju (167 pr. Kr.). Poznal je pet notranjih organov (srce, jetra, pljuča, vranico in ledvice).

---

⁶ **Akupunktura:** ugotavljanje in zdravljenje bolezni z zabadanjem igel v telo

---

5.1.3 RAZVOJ MEDICINE V GRČIJI:

Veliko polis v Grčiji je imelo svoje zdravnike, ki jih je najelo in plačalo mesto. Oblasti so jim dale na voljo prostor, sužnje in zdravila, da so lahko opravljali svoje delo.

Grki so zdravnike cenili, kar dokazuje tudi Homerjeva misel, da je zdravnik človek, ki odtehta številne druge. Njihovo znanje medicine je temeljilo na izkušnjah. Večinoma so oskrbovali rane in poškodbe. Grki so verjeli, da je bolezen božja kazen, zato so po vsej Grčiji v svetiščih boga Asklepija⁷ bolniki molili za zdravje.

V Krotonu, na Rodosu, v Kireni, na Kosu in v Knidu so medicinske šole tekmoval med seboj, katera od njih bo boljša.

1. V krotoniatski šoli je deloval Alkmeon (4.st), ki mu pripisujejo odkritje Evstahijeve cevi⁸ in vidnih živcev.
2. Na Kosu pa je deloval Hipokrat (4.st). Imel je učence po vsej grčiji in je bil zelo izobražen. Hipokratova medicina je temeljila na predpostavkah, da je zdravje odvisno od skladnosti človeškega telesa, njegovo delo pa je izhajalo predvsem iz dejstev, ugotovljenih z neposrednim opazovanjem. Napisal je vrsto kliničnih študij, od katerih jih danes poznamo več kot 40. Ker Hipokrat ni sistematično eksperimentiral v fiziologiji in anatomiji ni bil uspešen v kirurgiji.

5.1.4 RAZVOJ MEDICINE V RIMU:

Temelje medicine so Rimljanom posredovali Grki. Medicino so šteli za poklic, ki ne zadošča dostojanstvu Rimljana, zato so jo v Rimu prakticali predvsem tujci (predvsem Grki). Ugled zdravnikov je bil slab, slabšali pa so ga šarlatani⁹, ki so želeli veliko zaslužiti. Ravno zaradi tega so dejavnost zdravnikov v Rimu urejali in nadzirali z številnimi zakoni. Obenem pa se je Rimljanom vendarle zdela zelo pomembna higijena, zato so zgradili številne

---

⁷ Asklepij: je v grški mitologiji bog zdravilstva. Njegov rimski »dvojnik« je Eskulap.

⁸ Evstahijeva cev: je cev, ki povezuje žrelo s srednjim ušesom.

⁹ Šarlatan: kdor se dela, da je strokovnjak, čeprav za to nima znanja, sposobnosti

vodovode in kopališča. Cezar je zelo cenil dobre zdravnike, tem pa je podelil tudi posebne pravice in dovoljenja (lahko tudi rimsko državljanstvo).

Slika 9: Hipokrat

6 ZAKLJUČEK:

Upamo, da vam je bil naš referat všeč.

Mislimo, da ste se seznanili z vsemi potrebnimi podatki, ki predstavljajo le bežen oris vsega kar se o tej temi nasploh da povedati, in da ste se iz referata tudi nekaj naučili.

Upamo, da ste podobno kot mi spoznali pomen teme, ki je lahko bi rekli, na nekakšen način v določenih pogledih, vplivala tudi na razvoj življenja danes. Lahko bi torej rekli, da je zgodovina vsakdanjega življenja prvih in antičnih civilizacij pomembno vplivala na naš način življenja in naše življenjske navade.

Upamo tudi, da so vam bile vse slike in razloženi pojmi v pomoč pri razumevanju teme in, da ste jih dojemali kot popestritev samega referata kot takega.

Še enkrat hvala vsem, ki ste si vzeli čas in prebrali nekaj o delu, bivališčih, hrani in medicini vsakdanjega življenja od prazgodovine do antike.

Avtorji!

7 VIRI IN LITERATURA:

Lara Peinado, Federiko: Kako so živeli Babilonci, EWO, 1994 Ljubljana.

Raquel Lopez, Melero: Kako so živeli Grki, EWO, 1994 Ljubljana.

Kocuvan, Eva: Egipčanska knjiga živih, Modrijan, 1997 Ljubljana

Brodnik, Vilma: Zgodovina: učbenik za prvi letnik gimnazije, DZS, 2010 Ljubljana

Espinos J.: Kako so živeli Rimljani, založba karantanija, 1994 Ljubljana

Pareti, Luigi: Zgodovina človeštva - Stari svet, DZS, 1971 Ljubljana

Reader's digest: Resnica o zgodovini – novi dokazi spreminjajo zgodbo preteklosti, MK, 2007

Hawass: Prekletstvo faraonov: Moje pustolovščine z mumijami, Rokus, 2004 Maribor